

**НАРЕДБА ЗА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО И ЗА
ДОХОДИТЕ, ВЪРХУ КОИТО СЕ ПРАВЯТ ОСИГУРИТЕЛНИ
ВНОСКИ, И ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ
ЗА ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ ИЛИ ЗА БРЕМЕННОСТ И
РАЖДАНЕ**

(приета с ПМС No 263 от 1999 г.; обн.,ДВ,бр.6 от 21 януари 2000 г.; изм. и доп.,бр.83 от 2000 г., бр.36 от 2001 г., бр.19 от 2002 г., бр.10 от 4 февруари 2003 г.)

Раздел I

Елементи на възнаграждението и доходите за определяне на осигурителните вноски

Чл.1. (1) (доп.,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Осигурителните вноски за работещите по трудови правоотношения, по служебни правоотношения по Закона за държавния служител, за кадровите военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и за държавните служители - офицери, сержанти и граждански лица по Закона за Министерството на вътрешните работи, за съдиите, прокурорите, следователите, съдия-изпълнителите, съдиите по вписванията и съдебните служители се изчисляват и внасят върху получените брутни възнаграждения и други доходи от трудова дейност.

(2) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Осигурителните вноски за лицата, работещи по трудови правоотношения, се внасят върху получените брутни трудови възнаграждения, включително възнагражденията за платените от работодателя отпуски по чл.155-157, 159, 161, 166, 168-170 и 319 от Кодекса на труда, но върху не по-малко от минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя и не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.

(3) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Минималният месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя за лицата, които не са отработили всичките дни през месеца или са се намирали в отпуски, извън посочените в ал.2, се определя пропорционално на отработените дни през месеца. В тези случаи минималният месечен осигурителен доход се определя, като минималният месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя се раздели на броя на работните дни през месеца и получената сума се умножи по броя на отработените дни и дните на платените отпуски, посочени в ал.2.

(4) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Минималният месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя, когато съгласно условията на трудовия договор или чл. 138, ал.2 от Кодекса на труда лицето е работило при непълно работно време, се определя пропорционално на отработените часове. В тези случаи минималният месечен осигурителен доход се определя, като минималният месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя се раздели на броя на законоустановените работни часове за месеца и получената сума се умножи по броя на отработените часове за месеца. По този ред се определя и минималният месечен осигурителен доход, когато лицето се е намирало в отпуски извън посочените в ал.2 или не е отработило всички работни дни през месеца.

(5) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Осигурителните вноски за лицата, работещи по договори за управление и контрол на търговски дружества, се внасят върху полученото брутно възнаграждение, намалено с нормативно признатите разходи, но върху не по-малко от минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя. Когато лицето не е работило през целия месец по договор за управление и контрол, минималният месечен осигурителен доход се определя пропорционално на работните дни през месеца.

(6) (пред.ал.2,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Не се изчисляват и внасят осигурителни вноски върху:

1. (доп.,ДВ,бр.10 от 2003 г.) пътните, дневните и квартирните пари при командировка или заместващите ги възнаграждения, включително тези по § 3 от допълнителните разпоредби на Постановление No 133 на Министерския съвет от 1993 г. за приемане на Наредба за допълнителните и други трудови възнаграждения (обн., ДВ, бр.67 от 1993 г.; изм. и доп., бр.1 от 1994 г. и бр.25 от 1999 г.) или изплатените за сметка на възложителя на лица, работещи без трудови правоотношения;

2. (доп.,ДВ,бр.83 от 2000 г.; изм.,бр.19 от 2002 г.) стойността на безплатната предпазна храна и други средства, неутрализиращи вредното въздействие на работната среда, когато са дадени в натура, съгласно чл.285 от Кодекса на труда, чл.234, ал.4 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, чл.223, ал.3 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

3. (изм.,ДВ,бр.19 от 2002 г.) стойността на безплатната храна, давана в натура, съгласно § 1 и 2 от допълнителните разпоредби на Постановление No 133 на Министерския съвет от 1993 г. за приемане на Наредба за допълнителните и други трудови възнаграждения, чл.234, ал.3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, когато безплатната храна се осигурява целево от бюджета на Министерството на отбраната извън средствата за работна заплата и социалните разходи;

4. (изм.,ДВ,бр.10 от 2003 г.) стойността на работното, униформеното и представителното облекло, получено от работниците или служителите през една календарна година, в размер до 10 минимални работни заплати, установени за страната;

5. специалното предпазно облекло и личните предпазни средства, предоставяни в пари или в натура, когато видът, размерите и условията са установени в нормативен акт, в колективния трудов договор или във вътрешен акт на предприятието;

6. сумите за лихви, които се изплащат по реда на чл.245, ал.2 от Кодекса на труда;

7. (изм.,ДВ,бр.83 от 2000 г., бр.36 от 2001 г.) обезщетенията по чл.200, чл.216, ал.1, т.1 и 2, ал.2 и 3, чл.220, 221, чл.222, ал.2 и 3, чл.224, 225, 226, чл.232, ал. 2 и 3 и чл.331 от Кодекса на труда и § 118 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда (ДВ, бр. 25 от 2001 г.);

8. (изм.,ДВ,бр.83 от 2000 г.; доп.,бр.19 от 2002 г.) обезщетенията по чл.128д, чл.134, ал.1, чл.235, чл.237, ал.1 - 5 и ал.7, чл.239, 249, чл.255, ал.2 и порционните пари по чл.234, ал.2 и чл.275, ал.6, и сумите по чл.234, ал.1, чл.240, ал.4, чл.265 и 276 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

9. (изм.,ДВ,бр.83 от 2000 г., бр.36 от 2001 г., бр.19 от 2002 г.) обезщетенията по чл.223, ал.4, чл.229, ал.4, чл.255, ал.1, чл.261, 263, 264, сумите по чл.223, ал.1 и 2, чл.225, чл.227, ал.1, чл.229, ал.5 и чл.232, ал.1, т.3 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

10. (нова,ДВ,бр.36 от 2001 г.; доп.,бр.19 от 2002 г.) обезщетенията по чл.61, 78, чл.82, ал.3, т.1 и 2, чл.104, ал.2, 3 и 4, чл.105, ал.3 и чл.106, ал.3 и 4 от Закона за държавния служител и сумите по чл.88, ал.2, т.3 от Закона за държавния служител.

Чл.2. (1) Осигурителни вноски се изчисляват и внасят върху сумите, изплащани за сметка на средствата за социални разходи пряко, постоянно или периодично на работниците и служителите в пари или в натура.

(2) (доп.,ДВ,бр.36 от 2001 г.) Осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху средствата, предоставени за сметка на социалните разходи за издръжка на столове (включително за поевтиняване храната в тях), на здравни и лечебни заведения, детски заведения, почивни бази, поддържане на културни потребности на работниците и служителите, вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и доброволно осигуряване за безработица и професионална квалификация, както и върху еднократните помощи в пари или в натура, изплатени на работниците и служителите за лекарства, при продължително боледуване, за раждане, при смърт на член от семейството или при други случайно настъпили събития.

(3) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Сумите за социални разходи, върху които са внесени или

дължими осигурителни вноски, не се включват при определяне на минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя.

Раздел II

Осигурителен доход, върху който се правят осигурителни вноски

Чл.3. (1) (изм.,ДВ,бр.19 от 2002 г.; доп.,бр.10 от 2003 г.) Осигурителният доход включва всички доходи и възнаграждения и други доходи от трудова дейност на осигурения през календарната година и не може да бъде по-голям от сбора на максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година поотделно за всеки един от месеците на годината. За лицата, работещи по трудови правоотношения и по чл.4, ал.1, т.7 от Кодекса за задължително обществено осигуряване, месечният осигурителен доход не може да бъде по-малък от минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя, определен по реда на чл.1, ал.2-5.

(2) Окончателният размер на осигурителния доход за доходите, които подлежат на годишно данъчно облагане, се определя по данъчната декларация на лицето, като се приспадат доходите, върху които авансово са внесени осигурителни вноски.

(3) (нова,ДВ,бр.36 от 2001 г.) При определяне на окончателния размер на осигурителния доход на самоосигуряващите се лица се вземат предвид:

1. (изм.,ДВ,бр.10 от 2003 г.) за едноличните търговци, включително тези, упражняващи трудова дейност, подлежаща на облагане с окончателен годишен (патентен) данък по реда на глава четиринадесета от Закона за облагане доходите на физическите лица - доходът, определен по реда на чл.21, ал.1 от Закона за облагане доходите на физическите лица;

2. за физическите лица, упражняващи трудова дейност като собственици или съдружници в търговски дружества - възнагражденията, изплащани от дружествата, без получените дивиденди, след приспадане на нормативно определените разходи за съответната дейност по чл.22, ал.1, т.1, букви "а" - "г" от Закона за облагане доходите на физическите лица;

3. за самоосигуряващите се лица, регистрирани като упражняващи свободна професия или занаятчийска дейност по регистрация, включително онези от тях, които упражняват дейност, подлежаща на облагане с окончателен годишен (патентен) данък, по реда на глава четиринадесета от Закона за облагане доходите на физическите лица - доходът, получен при упражняването на дейността, след приспадане на нормативно определените разходи за съответната дейност по чл.22, ал.1, т.1, букви "а" - "г" от Закона за облагане доходите на физическите лица;

4. за земеделските производители, които не извършват единствено земеделска дейност - доходът, получен при упражняването на дейността, след приспадане на нормативно определените разходи за съответната дейност по чл.22, ал.1, т.1, букви "а" - "г" от Закона за облагане доходите на физическите лица.

(4) (пред.ал.3,ДВ,бр.36 от 2001 г.; доп.,бр.19 от 2002 г.) При годишното определяне на осигурителния доход се изчисляват и внасят осигурителни вноски само в размера, определен за фонд "Пенсии" и за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(5) (пред.ал.4,ДВ,бр.36 от 2001 г.) Окончателният размер на годишния осигурителен доход се вписва в осигурителните книжки на лицата.

Чл.4. Когато лицето работи по допълнителен или по втори трудов договор, или без трудово правоотношение, при изплащане на възнаграждението декларира сумата, върху която са направени осигурителни вноски по всеки от договорите.

Раздел III

Изчисляване на паричните обезщетения за временна неработоспособност или за бременност и раждане

Чл.5. (1) Среднодневното брутно възнаграждение, от което се изчислява дневното парично обезщетение за временна неработоспособност или за бременност и раждане, се

определя, като сборът от сумите на среднодневното брутно трудово възнаграждение и/или от среднодневния осигурителен доход, върху които са внесени или дължими осигурителни вноски, и/или среднодневната минимална работна заплата и/или среднодневното обезщетение за временна неработоспособност или за бременност и раждане, умножени по броя на работните дни, за които се отнасят, се раздели на общия брой на работните дни за 6-месечния период, предхождащ месеца на настъпване на неработоспособността.

(2) Среднодневната минимална работна заплата за страната или среднодневният осигурителен доход при изчисляване на паричното обезщетение по ал.1 се определя, като минималната месечна работна заплата, установена за страната, или осигурителният доход се раздели на броя на работните дни на съответния месец.

(3) За дните, включени в периода по ал.1, през които лицето е работило при различни работодатели, размерът на полученото трудово възнаграждение се установява с удостоверение, издадено от съответния работодател, съгласно приложението. Ако на лицето е била издадена осигурителна книжка, получаваното възнаграждение или осигурителният доход се удостоверява с нея.

(4) Ако лицето, работило при различни работодатели, за някои от тези дни не представи удостоверение или осигурителна книжка, при изчисляване на паричното обезщетение се взема предвид среднодневната минимална работна заплата за страната. След представяне на удостоверението или осигурителната книжка паричното обезщетение се изчислява от действително получените възнаграждения или осигурителен доход.

(5) Паричните обезщетения на лица, които са осигурени за всички социални рискове или за всички социални рискове без трудова злополука и професионална болест по различни договори или на различни основания, се изчисляват поотделно от възнаграждението и/или осигурителния доход за всеки от договорите или за дейността, за която лицето се е осигурявало за своя сметка.

(6) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Ако през периода, от който се изчисляват паричните обезщетения, лицето е било осигурено върху минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя, при определяне на обезщетението се взема предвид среднодневният минимален месечен осигурителен доход, върху който е осигурявано лицето.

(7) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) Сборът от осигурителните доходи, от които се изчисляват паричните обезщетения за временна неработоспособност или за бременност и раждане, не може да бъде по-голям от максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, за периода от който се изчисляват паричните обезщетения.

Чл.6. (1) (изм.,ДВ,бр.19 от 2002 г.; доп.,бр.10 от 2003 г.) За работещите по трудови и служебни правоотношения и приравнените към тях правоотношения среднодневното нетно възнаграждение се установява, като полученото месечно възнаграждение след намаляването му с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с дължимите данъци, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година, се раздели на работните дни, за които се отнася.

(2) (изм.,ДВ,бр.19 от 2002 г., бр.10 от 2003 г.) За изпълнителите по договори за управление и контрол на търговски дружества, среднодневното нетно възнаграждение се установява, като полученото възнаграждение за всеки отделен месец след намаляването му с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с удържания авансов данък, когато такъв се е дължал, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година, се раздели на броя на работните дни, за които се отнася възнаграждението.

(3) (изм.,ДВ,бр.19 от 2002 г.) За самоосигуряващите се за тяхна сметка лица среднодневното нетно възнаграждение се установява, като избраният от тях месечен доход, но не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година, върху който са изчислени и внесени авансовите осигурителни вноски, се раздели на броя на работните дни за съответния месец.

(4) (доп.,ДВ,бр.83 от 2000 г.) Дневният размер на паричното обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване или за бременност и раждане не може да надвишава средната стойност, получена от сбора на сумите от среднодневните нетни възнаграждения, установени по ал.1 - 3, умножени съответно по броя на работните дни, за които се отнасят, и се раздели на броя на работните дни, за които е получено възнаграждението или са внасяни вноски върху осигурителен доход.

(5) Общата сума на паричното обезщетение се определя, като дневният му размер се умножи по броя на работните дни, включени в периода на временна неработоспособност, като сумата за първите 3 работни дни от временната неработоспособност, но не за повече от 15 дни за една календарна година, която е за сметка на разходите на осигурителите, се начислява отделно от сумите, които са за сметка на фонд "Общо заболяване и майчинство".

Чл.7. (1) (нова,ДВ,бр.10 от 2003 г.) При определяне на обезщетението за трудоустрояване се вземат предвид брутните трудови възнаграждения преди и след трудоустрояването.

(2) (пред.чл.7,ДВ,бр.10 от 2003 г.) По реда на чл.5 се изчислява и паричното обезщетение при трудоустрояване, ако лицата са работили по-малко от 6 месеца до деня на трудоустрояването.

Чл.8. За работници и служители, които поради характера на извършваната работа сами определят работното си време и нямат установено трудово възнаграждение, броят на изработените дни в месеца във връзка с определянето на продължителността на осигурителния стаж за придобиване право на парични обезщетения се определя, като полученото трудово възнаграждение през месеца се раздели на минималната дневна заплата, установена за страната. Определените по този ред дни не могат да са повече от работните дни за съответния месец.

Чл.9. (нов,ДВ,бр.10 от 2003 г.)

(1) Осигурителните вноски по реда на чл.9, ал.3, т.1-3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване се внасят върху полученото брутно възнаграждение през последния месец преди месеца на незаконното недопускане или отстраняване от работа или уволнението, през който лицето е имало отработени дни. Когато не са отработени всички работни дни през месеца, възнаграждението, върху което се внасят осигурителните вноски, се определя, като полученото възнаграждение се раздели на броя на отработените дни и получената сума се умножи по броя на работните дни за същия месец.

(2) За времето след 1 януари 2003 г. възнаграждението, върху което се внасят осигурителни вноски по чл.9, ал.3, т.1-3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване, не може да бъде по-малко от минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по основната икономическа дейност на осигурителя, определен по реда на чл.1, ал.2, 3 и 4, и не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход.

Допълнителна разпоредба (разд. нов,ДВ,бр.10 от 2003 г.)

§ 1. (нов,ДВ,бр.10 от 2003 г.)

(1) Основната икономическа дейност на осигурителя се определя съгласно Националната класификация на икономическите дейности, утвърдена със заповед на председателя на Националния статистически институт, по икономическите дейности, посочени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за всяка календарна година.

(2) Когато осигурителят осъществява две или повече икономически дейности, основната му икономическа дейност се определя от дейността, в която са заети най-голям брой лица, работещи по трудово правоотношение. В този случай при определянето ѝ не се вземат предвид работниците и служителите, които са общофункционално свързани с всички дейности на осигурителя.

(3) При равен брой работещи по трудови правоотношения в отделните дейности основната икономическа дейност на осигурителя се определя по негов избор.

Заклучителни разпоредби

§ 2. (изм., ДВ, бр. 83 от 2000 г., бр. 19 от 2002 г.; пред. § 1, бр. 10 от 2003 г.) Наредбата се приема на основание чл. 6, ал. 13 и чл. 41, ал. 4 от Кодекса за задължително обществено осигуряване и влиза в сила от 1 януари 2000 г.

§ 3. (пред. § 2, ДВ, бр. 10 от 2003 г.) Контролът по изпълнението на наредбата се възлага на Националния осигурителен институт.

Приложение към чл. 5, ал. 3

Изх. No от дата година

..... (предишен работодател)

□□□□□□□□□□□□□□□□ идентификационен код по БУЛСТАТ

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Удостоверяваме, че на (трите имена) ЕГН, са изплатени трудови възнаграждения и е ползвал отпуски за посочените месеци преди прекратяването на трудовия договор, които се зачитат за осигурителен стаж, както следва:

Година, календарен месец	Брой на отработените дни, включително дните на платен отпуск, дни	Брутно трудово възнаграждение, включително възнаграждението за платен отпуск, върху което са дължими и внесени осигурителни вноски, лв.	Сума на нетното възнаграждение, лв.	Среднодневно нетно възнаграждение к.4:к.2, лв.	Работни дни в отпуск поради временна неработоспособност или бременност и раждане		Су па об лв.
					общо, дни	в т.ч. за платени за сметка на осигурителя, дни	
1	2	3	4	5	6	7	8
Общо							

За посочения период редовно са внасяни дължимите осигурителни вноски за всички социални рискове.

Изготвил: (трите имена и длъжност)

Гл. счетоводител: (трите имена и подпис)

Ръководител: (подпис и печат)

Бележки по прилагането на наредбата:

1. Съгласно ПМС No 86 от 2001 г. (ДВ, бр. 36 от 12 април 2001 г.) измененията и допълненията на наредбата, обнародвани в посочения брой на ДВ, влизат в сила от 1 януари 2001 г.

2. Съгласно ПМС No 31 от 2002 г. (ДВ, бр. 19 от 19 февруари 2002 г.) измененията и допълненията на наредбата, обнародвани в посочения брой на ДВ, влизат в сила от 1 януари 2002 г.

3. Съгласно ПМС No 17 от 2003 г. (ДВ,бр.10 от 4 февруари 2003 г.) измененията и допълненията на наредбата, обнародвани в посочения брой на ДВ, влизат в сила от 1 януари 2003 г.